

Valkosipulin kasvattaminen

Ryytimaa-webinari

15.10.2026

Henna Jämsä

www.maatarhuri.fi

maatarhuri@gmail.com

Miksi?

- Valkosipulin kasvattaminen on helppoa!
- Omat valkosipulit ovat aivan eri luokkaa kuin kaupan kaukaa matkustaneet! Ne ovat aromikkaita, mehukkaita, suuria, helppoja kuoria ja kauniita!
- Hyvin kuivattu valkosipuli säilyy seuraavaan satoon saakka huoneenlämmössä
- Pieneltäkin kasvimaalta voi saada suuren sadon ja tulla valkosipuliomavaraiseksi

Mitä?

- Valkosipulia on karkeasti jaotellen kahta tyyppiä:
  - **Kovakaulaisia**, jotka kasvattavat jäykän kukkavarren. Niissä on melko vähän mutta suuria kynsiä, jotka on helppo kuoria.
  - **Pehmeäkaulaisia**, joissa ei yleensä ole kukkavartta, joten niitä on helppo letittää. Pieniä kynsiä on yleensä paljon ja ne saattavat olla useammalla kehällä.
- Kovakaulaiset soveltuvat yleensä paremmin Suomen oloihin
- Kaupan kiinalaiset, italialaiset tai espanjalaiset valkosipulit ovat yleensä pehmeäkaulaisia
- Istukasmateriaali kannattaa siis hankkia suomalaiselta (tai virolaiselta/ruotsalaiselta) kasvattajalta. Parhaat istukkaat ovat tietysti omat, edelliskesänä omalla pihalla kasvaneet kynnet!

Miten?
Istutus

- Istutuksen ”Kymppisääntö”: 10. lokakuuta 10 sentin syvyyteen 10 sentin välein 10 senttiä orgaanista katetta päälle
- Istuta siis kynnet maahan jo syksyllä
    - Istutusajankohta on joustava (syys-marraskuu), mutta kynnen pitäisi ehtiä juurtua ennen routaa. Vielä ehtii hyvin! ☺
- Istuta syvempään kuin kepasipuli ja jätä riittävästi tilaa
    - Jos haluat nyrkin kokoisia sipuleita, niillä pitää olla tilaa kasvaa
- Kata valkosipulipenkki orgaanisella katteella
    - Lehtiä, olkea, ruohonleikkuusilppua, naatteja, perennojen varsia, puolivalmista kompostia, havunneulasia ym. Syksyllä puutarhoissa riittää katemateriaalia!
    - Kate pitää maan roudattomana pidempään syksyllä, ehkäisee siemenrikkojen taimettumista keväällä ja maan kuivumista kesällä sekä ruokkii maaperän pieneliöitä

Miten?
Maaperä

- Valkosipuli tarvitsee multavan ja runsasravinteisen maan
    - Lisää tarvittaessa kompostia ja lantaa
- Ennen istutusta poista monivuotiset rikkakasvit maasta ja kuohkeuta tarvittaessa talikolla, haraa pinta ja tee 5-10 senttiä syvät kolot vaikka haravanvarren päällä tai laita kynnet maahan istutuslapion avulla
    - Maata ei tarvitse kääntää
- Kasvaa hyvin sekä läpäisevässä hiekkamaassa että raskaassa savimaassa, kunhan maassa on paljon orgaanista ainesta ja ravinteita
- Vaihda istutuspaikka vuosittain, jos mahdollista
- Pidä maaperä terveenä ja ruoki maan pieneliöitä. Maaperän terve ravintoverkko ehkäisee haitallisten homeiden kasvua maassa.

Miten?
Istukasmateriaali

- Kiinnitä huomiota istukkaan laatuun. Älä koskaan istuta homeisia, pehmeitä tai oudon hajuisia kynsiä!
    - Puutarhaliikkeissäkin on valitettavasti usein myynnissä huonolaatuisia ja homeisia ulkomaisia istukkaita – ole kriittinen ja reklamoi tarvittaessa! Paikalliselta viljelijältä tai Reko-myyjältä saattaa saada parempaa istukasmateriaalia.
- Erottele kynnet sipulista. Kynsiä ei tarvitse kuoria.
- Jos kynsi on mammuttimaisen iso, se saattaa olla ns. tuplakynsi. Tuplakynsiä ei kannata istuttaa (kasvattavat kaksi sipulia kiinni toisiinsa ja ne jäävät pieniksi). Käytä siis normaaleja ja muodoltaan sopusuhtaisia kynsiä ja sipuleita istutukseen.
- Istuta kynsi aina ”antenni” ylöspäin

Miten?
Hoito keväällä

- Versot puskevat läpi katteesta ja ilmestyvät maan pinnalle aikaisin keväällä. Ne kestävät keväthalloja ja yöpakkasia hyvin
- Katetta ei tarvitse poistaa keväällä – jos routa on ennätyssyvällä ja maa ei tahdo sulaa katteen alla, katteen voi haravoida sivuun hetkeksi
- Jos on pitkiä kuivia kausia, kastele runsaasti. Veden on imeydyttävä sipulin juurille asti eli ainakin 10 sentin syvyyteen! Kunnon kate vähentää kastelun tarvetta.
- Hyötyy typpipitoisesta lannoituksesta keväällä ja alkukesästä
    - Nokkoskäyte, kultavesi, kanankakkavesi, ruohosilppu ym.
- Jos katetta on riittävästi, kitkeä ei yleensä tarvitse. Lisää katetta pitkin kesää!

Miten?
Hoito kesällä

- Juhannuksen jälkeen kovakaulaisiin valkosipuleihin ilmestyy kukkavarsi eli skeippi
    - Leikkaa se, jos et halua itusilmuja lisäysmateriaaliksi (tästä lisää kohta!). Jos kukkavarsi jätetään kasvamaan, kasvi laittaa energiansa siihen ja sipuli jää pienemmäksi
    - Kiehkuraiset ja hauskan näköiset skeipit ovat herkkua! Silppua pakastimeen, tee pestoa, grillaa, paista ym…
- Samoihin aikoihin lehtien kärjet alkavat kellastua
    - Kellastuminen on normaalia tässä vaiheessa – kasvi alkaa siirtää keräämiään yhteyttämistuotteita sipuliin
    - Tässä vaiheessa lannoituksesta ei enää ole hyötyä
    - Tarkkaile lehtien kellastumista – se määrittelee sadonkorjuuajan!

Miten?
Sadonkorjuu ja kuivaus

- Kun 4-6 lehden tyvi on vielä vihreä, on sadonkorjuun aika, yleensä heinä-elokuun vaihteessa
    - Jokainen vihreä lehti on ehjä kuorikerros sipulin päällä – niitä tarvitaan 4-6, jotta sipuli säilyy. Älä siis odota, että kasvusto lakoontuu.
- Lopeta kastelu viikko pari ennen nostoa, jotta sipulit saadaan ylös mahdollisimman kuivina
- Nosta sipulit vetämällä tyvestä. Tiukassa savimaassa talikolla voi auttaa
- Ravistele enimmät mullat pois. Ei tarvitse pestä. Laita kuivumaan varsineen ja lehtineen suoralta auringonpaisteelta suojattuun paikkaan ulos tai sisälle. Tyyli on vapaa, kunhan ilma kiertää sipulien välissä!
- Jos elokuu on sateinen, ulkona saattaa olla liian kosteaa. Esim. sauna on silloin hyvä kuivauspaikka (kunhan et sauno valkosipuleiden kanssa!)

Miten?
Loppuhoito

- Kun valkosipulit ovat kuivuneet ja varsi napsahtaa poikki, leikkaa varret ja juuret pois. Jätä vartta muutaman sentin tynkä, jotta kynnet eivät kuivu.
- Siirrä sipulit paperi- tai verkkopussiin tms. ja säilytä huoneenlämmössä - ei jääkaappissa, koska siellä on syksyn olosuhteet, joten kynnet alkavat kasvaa!
- Valitse kauniit ja reilun kokoiset sipulit istutusmateriaaliksi. Jos kuori on revennyt tai sipulissa on muuta viotusta, syö se sipuli ensin.
- Hyvin kuivatut ja ehjäkuoriset sipulit säilyvät jopa seuraavaan kesään

Miten?

Lisääminen itusilmuista

- Kovakaulaiset valkosipulit tekevät jäykän kukkavarren, jonka päähän kasvaa nippu itusilmuja. Jos haluat itusilmuja, jätä kukkavarsi leikkaamatta muutamasta sipulista. Anna näiden sipuleiden kasvaa maassa pari viikkoa muita valkosipuleita pidempään. Noston jälkeen kuivaa sipuli normaalisti kukkavarsineen. Itusilmupalleron päälle voi laittaa esim. paperipussiin kuivauksen ajaksi, jotta itusilmut eivät varisen maahan.
- Itulimuista voi lisätä valkosipulia suuria määriä halvalla. Itusilmuissa ei ole maaperälevinteisiä homeita, joita joskus saattaa olla istukaskynsissä.
- Istuta itusilmut syksyllä samaan aikaan kynsien kanssa. Itusilmut istutetaan vain parin sentin syvyyteen ja ne voidaan laittaa tiheästi. Älä hautaa liian syvän katteen alle tai poista kate keväällä. Merkkaa istutuspaikka – itusilmujen varret ovat kesällä kuin heiniä!
- Kastele, lannoita, kitke rikkaruohot kesällä
- Korjaa itusilmuista kasvaneet pienet yksikyntiset sipulit (ns. yksöset) heinäkuussa, kun varret lakoontuvat. Kuivata ne ja istuta takaisin maahan syksyllä.
- Toisena vuonna saadaan yleensä jo kynsiä sisältävä valkosipuli, joskus tosin tähän saattaa mennä useampikin vuosi.

Kysymyksiä?

Onnea ja iloa valkosipulin kasvattamiseen!